

N:o 36.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 13 April 1881.

» » » » Andra Kammaren den 13 » »

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående utredning, huruvida och under hvilka vilkor statsmakten må kunna ikläda sig ansvar för förluster, som af embetsmän genom felaktig embetsförvaltning vållas.

(Andra Kammarrens Tillfälliga Utskotts (N:o 2) Betänkande N:o 7 och Första Kammarrens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 4.)

S. A. K.

Hos Riksdagen har blifvit anmärkt, att, med undantag af assurerade postförsändelser samt till befordrande å jernväg aflemnadt gods, i fråga hvarom staten iklädt sig ansvarighet för hvad deraf kunde genom vederbörande tjenstemäns vårdslöshet eller försummelse blifva förskingradt eller förstördt, statsmakten, enligt svensk rättsuppfattning, icke åläge någon rättslig förbindelse att godtgöra skada och förluster, som af statens organ genom felaktig embetsförvaltning kunde enskild samhällsmedlem tillskyndas; att för åtnjutande eller bevarande af sin lagliga rätt, t. ex. vid utmätnings sökande, köpeskillingsliqvider, inteckningsförnyelser, anhängiggörandet af lösningsanspråk m. m., enskilda personer ofta vore enligt gällande föreskrifter nödsakade att öfverlemna större eller mindre del af sin förmögenhet till någon embetsman, om hvars rättrådighet och vederhäftighet de icke

egde kännedom, ja, till och med kunde hysa berättigade tvifvelsmål, utan att der-vid någon utväg vore dem beredd att kunna skydda sig mot förlust, i händelse det emottagna blefve af embetsmannen förskingradt och denne saknade tillgång att godtgöra skadan; att berörda förhållande endast i lyckligtvis sällsynta undantagsfall föranledt uppoffringar och förvecklingar för de rättssökande, kunde väl anses innefatta ett hedrande vittnesbörd om vederbörande tjänstemäns redbarhet och pligttrohet, men från rättssäkerhetens synpunkt torde det lemna åtskilligt öfrigt att önska, enär det icke läte sig förena med ett ordnadtt samhällstillstånd, att den enskilde genom fullgörande af de för åtnjutande eller bevakande af hans lagliga rätt af statsmakten anbefalda åtgärder kunde utsättas för äfventyret, att hans rätt genom felaktigt förfarande af statsmaktens organ kunde helt och hållet tillintetgöras; att emellertid full trygghet i nämnda hänseende syntes endast kunna vinnas derigenom, att staten lemnade sin garanti för de medel och andra tillgångar, som den enskilde för ofvan antydda ändamål kunde blifva nödsakad att till vederbörande embetsman öfverlemna, och således åtog sig ansvarighet för hvad deraf kunde blifva genom embetsmannens förvällande förskingradt och han ej sjelf mäktade återgälda; hvadan på dessa och i öfrigt anförda skäl föreslagits, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla att Eders Kongl. Maj:t, efter föregående utredning, täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida och under hvilka vilkor statsmakten borde, till befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd, kunna ikläda sig ansvar för skada och förluster, som af statens embetsmän genom felaktig embetsförvaltning kunde blifva enskilda samhällsmedlemmar utan deras förvällande tillskyndade, samt derefter till Riksdagen göra den nådiga framställning i ämnet, som af omständigheterna funnes påkallad.

Efter öfvervägande af berörda förslag har Riksdagen funnit, att de för detsamma anförda skäl äro väl grundade och beaktansvärda, samt att den väckta frågan afser ett ämne af stor betydelse, hvars lyckliga lösning skulle undanrödja en väsentlig brist i vår lagstiftning. Om det äfven måste medgifvas, att den ansvarsskyldighet, som sålunda skulle blifva statsverket ålagd, möjligen en eller annan gång komme att för detsamma medföra förluster och uppoffringar, torde dessa dock vida öfvervägas af det i berörda hänseende för samhället i dess helhet och för hvarje dess medlem fullt betryggade rättstillståndet.

Riksdagen, som således anser högeligen önskvärdt, att åtgärder måtte vidtagas i ändamål, att denna grannliga fråga må erhålla all erforderlig utredning för att sedermera i lagstiftningsväg ordnas, tror sig äfven kunna antaga, att äfventyret för det allmänna af en lagbestämmelse i ofvan angifna syfte skall blifva mindre i samma mån, efter en sådan utredning, gränserna för statsverkets ansvarsskyldighet noga utstakas och nödiga föreskrifter införas till skydd mot missbruk eller felaktigt förfarande af tjänstemännen, å ena sidan, samt mot obefogade ersättningsanspråk från enskilda samhällsmedlemmar å den andra; och Riksdagen

får i anledning häraf i underdånighet anhålla, att Eders Kongl. Maj:t, efter föregående utredning, täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida och under hvilka vilkor statsmakten må till befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd kunna ikläda sig ansvar för skada och förluster, som af statens embetsmän genom felaktig embetsförvaltning kunna blifva enskilda samhällsmedlemmar utan deras förvällande tillskyndade samt derefter till Riksdagen göra den nådiga framställning i ämnet, som af omständigheterna må finnas påkallad.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 13 April 1881.
